

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących: po Świętach uroczystych i Niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośnienia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnośnienie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rsr. 9 kop. 20. — Półrocznie rsr. 4 kop. 60. — Kwartalnie rsr. 2 kop. 30. — Miesięcznie kop. 80.

Rok 4.

SPIS RZECZY

DZIAŁ URZĘDOWY. — Komitet urządzający (c. d.). — Postanowienie rady administrac. — Droga żel. warsz. wiedeńska.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — **Telegramy.** — **Wiadomości telegraficzne.** — Rocznica wstąpienia na tron. — **Marta.** — Wykaz szkoły głównej. — Pożar na tutejszej stacji kolei żel. — Tydzień giełdowy. — Przedstawienie teatru amatorskiego. — Wypadki. — Towarzystwo przywrócenia prawosł. — Projektowana kolej. — Przedłużenie kolei żel. lwowsko-czerwonej. — Eskadra statków parowych. — Szpitale petersburskie. — Karawany. — **Odpowiedzi Redakcji.** — **Anglja.** Powstanie fenienów. — **Austrja.** Sejm galicyjski. — **Polacy i Węgry.** — **Francja.** Ciało prawodawcze. — Interpelacja. — **Kwestja meksykańska.** — **Niemcy.** Parlament północno-niemiecki. — **Prusy.** Sprawzenie wyboju. — Okólnik dyrektora poczt. — **Turcja.** Żydzi serbscy. — **Włochy.** Stosunki z Rzymem. — **Korespondencje** z Paryża i Neapolu. — **Bibliografja** (Słownik polsko-ruski J. Szlezyciera). — **Muzyka gitarowa.**

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Koncerta, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

dnia 28 Lutego (12 Marca).

Warszawa.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.

(Ciąg dalszy *)

Przepisy opisywania osad i gruntów 2-ej części projektu.

§ 11. Do II-ej części projektu odnoszą się wszystkie osady i grunta, które na zasadzie ukazu z dnia 28 Października (9 Listopada) 1866 r. przechodzą na własność miasta i pojedynczych mieszkańców miejskich (wyjąwszy mieszczan-rolników), w skutek zniesienia stosunków dominjalnych, w jakich one z właścicielem miasta zostawały (Art. 1 i 14 ukazu o miastach). W następstwie tego II-ga część projektu rozpada się na dwa działy następujące:

1) *Osady i grunta mieszkańców miast.* Tutaj zamieścić należy wszystkie osady i grunta przechodzące na własność pojedynczych osób (Art. 14 ukazu o miastach).

2) *Osady i grunta gminy miejskiej.* Tutaj zamieścić należy budowle i wszelkiego rodzaju grunta przechodzące na własność miasta, jako to: gmachy na pomieszczenie władz miejskich, szkoły, kuźnie, szlachtuzy, jatki, place, pastwiska, lasy i t. p.

§ 12. W opisie osad i gruntów przechodzących na własność pojedynczych mieszkańców miasta należy wyszczególnić:

- osady;
- grunta stanowiące osadę;
- oddzielne służebności, do których osada zachowuje prawo;
- obciążające osadę lub grunt powinności z ich oszacowaniem, i
- szacunek powinności przypadających do wynagrodzenia od Rządu.

§ 13. W opisie każdej osady lub gruntu wymienia się nazwisko i imię mieszkańca miasta w którego posiadaniu takowe zostają, z objaśnieniem od którego czasu i na jakiej zasadzie tenże użytkuje z osady lub gruntu i odbywa powinności; tudzież czy te ostatnie należą do rzędu powinności powstałych z mocy aktów erekcyjnych miasta, przywilejów i nadań, czy też do rzędu powinności określonych dokumentami jednostronnymi, jako to: inwentarzami, opisami i tabelami prestacyjnemi, albo opartych na tradycji i zwyczajach, albo też nakoniec do rzędu powinności powstałych z takich dobrowolnych umów i układów, lub z takich

wyroków sądowych i rozporządzeń administracyjnych, które nie wytwarzały nowych stosunków, lecz tylko zatwierdzały i urzędowały ze zmianami lub bez zmian, dawniejsze, z prawa dominjalnego wynikłe stosunki między właścicielem a mieszkańcem miasta. (Art. 5, 6, 23 i 38 ukazu o miastach).

§ 14. W opisie uposażeń gruntowych należy wykazać przestrzeń gruntów przechodzących na własność mieszkańców miasta, z wyszczególnieniem jaka przestrzeń znajduje się w obrębie miasta a jaka za miastem, lecz w jego terytorjum, oraz na jakich wodach opiera się to wyszczególnienie.

§ 15. Po opisanii uposażenia należy wymienić służebności, do jakich osada zachowuje prawo na zasadzie prawa cywilnego lub dowodów przytoczonych w art. 15 Ukazu z dnia 28 Października (9 Listopada) 1866 r. albo też z których osada przy braku dowodów korzystała stale, nie czasowo i do których ona zachowuje prawo niezależne od tych służebności, które mogą być przyznane jej posiadaczowi wspólnie ze wszystkimi mieszkańcami miasta, a o jakich jest mowa poniżej w § 22 niniejszych przepisów. (Art. 15 Ukazu o miastach). Przytem należy ściśle oznaczyć rodzaj i rozciągłość tych służebności (§ 24 Informacji dla układających tabele likwidacyjne).

§ 16. Jeżeli korzystanie przez mieszkańca miasta z jakich bądź służebności przed zapadnięciem Ukazu o miastach zostało nieprawnie zniesione, należy wyjaśnić jakie manowicie służebności przypadają do wynagrodzenia. (Uwaga 1 do art. 15 Ukazu o miastach.)

§ 17. Po wykazaniu uposażenia gruntowego, opisane być winny ściśle i szczegółowo te wszystkie powinności dominjalne, z osady lub gruntu odbywane, które ulegają oszacowaniu i wynagrodzeniu na rzecz właściciela miasta a mianowicie:

- opłaty pieniężne pod nazwiskiem czynszu, czynsziku, placowego i t. p;
- osepy;
- tygodniowa lub inna pańszczyzna, na liczbę dni lub na wymiar udeterminowana;
- okup pieniężny za osepę i robociznę bądź w drodze dobrowolnej umowy, bądź w skutek wprowadzonego w wykonanie wyroku sądowego, albo też na zasadzie Ukazu z d. 4 (16) Maja 1861 r. o okupie prawnym, ustanowiony; i
- opłaty pieniężne, osepę i robociznę stale odbywane za te służebności leśne i pastwiskowe, do których mieszkańiec miasta zachowuje swe prawo na mocy art. 13 Ukazu o miastach, art. 25 i 15 Ukazu o miastach § 29 Informacji dla układających tabele likwidacyjne.

§ 18. Gdy kilka osad miejskich znajduje się w zupełnie jednakich warunkach urządzenia gruntowego i odbywały przytem jednakoże powinności, albo gdy powinności były wykonywane nie przez każdą osadę oddzielnie, ale z kilku osad razem lub z pewnej części terytorjum miasta, w takim razie opisanie powinności i obrachowanie wynagrodzenia przypadającego dla właściciela, ze wszystkich takich osad łącznie dokonane być winno.

§ 19. Przy oszacowaniu powinności wartość pobieranego przez właściciela osepę i robociznę ustanawia się według tychże zasad, jakie przepisane zostały dla dóbr ziemskich (art. 26 Ukazu o miastach art. 17 i 19 Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o Komisji Likwidacyjnej i § 32 Informacji dla układających tabele likwidacyjne).

§ 20. Po wymienieniu i oszacowaniu, w sposobie wyżej wskazanym, odbywanych z osady lub gruntu rocznych powinności, suma wszystkich opłat i wartości pieniężnych przyjmuje się za szacunek powinności obciążających grunt lub osadę; po potrąceniu zaś z tej ogólnej sumy rocznych powinności, jednej piątej części, pozostałe cztery piąte stanowią będą wartość powinności przypadającą do wynagrodzenia. (art. 26 Ukazu o miastach).

§ 21. W 2-im dziale części 2-ej projektu zamieszcza się opis budowli, placów miejskich i wszelkich gruntów, przechodzących na zasadzie Ukazu o miastach, na własność gminy miejskiej, (Art. 14 Ukazu o miastach). Przy tem opisać także należy wody do których gminy miejskie nabywają prawa. (Art. 19 Ukazu o miastach). Oszacowanie powinności i wyrachowanie wynagrodzenia dla właściciela miasta za pomienione osady i grunta, dokonywane być ma podług tych samych przepisów, jakie wyżej w §§ 13, 14, 17, 19 i 20 wskazane zostały. (Art. 26 Ukazu o miastach).

§ 22. Po wpisaniu gruntów na własność miasta przechodzących, wymienić należy leśne, pastwiskowe i inne służebności, które należały do miasta na zasadzie prawa cywilnego, aktów erekcji i urzędzenia miasta, przywilejów, nadań, inwentarzy, opisów, tabel prestacyjnych, i do których miasto zachowuje swe prawa; tudzież te służebności, z których mieszkańcy w ogóle, pomimo braku dowodów, korzystali stale a nie czasowo, i do których miasto również nabywa prawa. Przytem potrzeba ściśle oznaczyć rodzaj i rozciągłość tych służebności. (Art. 15 Ukazu o miastach i § 24 Informacji).

Uwaga. Jeżeli miasto lub jego mieszkańcy w ogóle, przed wydaniem Ukazu z dnia 28 Października (9 Listopada) 1866 roku nieprawnie zostali pozbawieni użytku ze służebności do nich należących, należy zamieścić szczegółowe w tym przedmiocie objaśnienie celem ustanowienia następnie wynagrodzenia za to na korzyść miasta. Uwaga 1-a do Art. 15 Ukazu o miastach. (d. n.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II-go,

CESARZA WSZECH ROSJI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy: że pod zwirownię i pod drogę do teje prowadzącą, wypada zająć na użytek drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej grunt należący do włościan wsi Stołpno, na załączonym planie sytuacyjnym oznaczony, obejmujący w ogóle powierzchni sażeni kwadratowych dziewięć tysięcy pięćset cztery;

Zważywszy dalej, że przedsiębrana dobrowolna umowa, z powodu wzbrania się włościan przystąpić do takiej, do skutku nie doszła, — na zasadzie artykułu VII Aktu Nadawczego drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej i w myśl art. 2 i 3 punktu a, i 9-go Postanowienia swego z d. 6 (18) Czerwca 1852 r. o wyłączeniach na użytek publiczny, na przedstawienie Zarządu Komunikacji w Królestwie Polskiem, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1. Przestrzeń gruntu na załączonym planie oznaczona, do włościan wsi Stołpno należąca, obejmująca powierzchni sażeni kwadratowych 9,504, ma być zajęta na użytek drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej.

Art. 2. Zajęcie pomienionej przestrzeni na użytek publiczny, oraz ustanowienie wysokości wynagrodzenia dla jej właścicieli, przywiezione być ma do skutku, podług prawa o wyłączeniach z dnia 6 (18) Czerwca 1852 roku.

Art. 3. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, właściwym Władzom, w czem do której należy, i Towarzystwu Drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej poleca.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjnej Królestwa, d. 10 (22) Lutego 1867 r.

Наместникъ,

Генераль-Фельдмаршалъ (подпись) Гр. Бергъ.

Zarządzający interesami Rady Administracyjnej,

(podpisano) A. Zaborowski.

*) Patrz Nr. 56.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II-go,

CESARZA WSZECH ROSJI, KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy: że na użytek drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej zachodzi potrzeba pod drogę do zwirowni, zająć grunta z wsi Małaszewice małe, na załączonych tu trzech planach sytuacyjnych oznaczone, obejmujące ogółem przestrzeni dwa tysiące siedemset sześć sążeni kwadratowych;

Zważywszy dalej, że dobrowolna ugoda z cząstkowymi właścicielami rzeczonych gruntów, a mianowicie: Janem Leszczyńskim, Pawłem Hankiewicz i Samuelem Józefowiczem, do skutku nie doszła, — na zasadzie artykułu VII Aktu Nadawczego drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej, oraz w myśl Postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z d. 6 (18) Czerwca 1852 roku o wywłaszczeniach na użytek publiczny, na przedstawienie Zarządu Komunikacji w Królestwie Polskiem, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1. Przestrzeń gruntu na załączonych trzech planach oznaczona, do cząstkowych posiadaczy we wsi Małaszewice małe należąca, obejmująca przestrzeni sążeniów kwadr. 2,706, ma być zajęta na użytek drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej.

Art. 2. Zajęcie wyrażonej przestrzeni na użytek publiczny, oraz ustanowienie wysokości wynagrodzenia dla jej właścicieli, przywiedzione być ma do skutku podług prawa o wywłaszczeniach z d. 6 (18) Czerwca 1852 r.

Art. 3. Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, właściwym Władzom w czym do której należy i Towarzystwu Drogi żelaznej Warszawsko-Terespolskiej poleca.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 10 (22) Lutego 1867 r.

Генералъ-Фельдмаршалъ,

Генералъ-Фельдмаршалъ, (подписалъ) Гр. Бери.

Zarządzający interesami Rady Administracyjnej Królestwa, (podpisano) A. Zaborowski.

Droga Żelazna Warszawsko-Wiedeńska. — Aby zapobiedz krzewieniu się bezzasadnych pogłosek co do szkód zrządzonych przez pożar w nocy d. 6-go b. m. w warsztatach reperacyjnych na Bahnhofie w Warszawie, aby oraz zapobiedz przesadzonym obawom mogącym powstać w skutku takich wieści, Rada Zarządzająca widzi się w obowiązku podać do wiadomości pp. Akcjonariuszów następujące szczegóły: Z pomiędzy rzeczonych warsztatów zgorzały: slusarskie, tokarskie, rymarskie i stolarskie, warsztaty zaś kuźnicze, w których uległa zniszczeniu jedynie większa część dachu, za kilka dni znowu będą mogły być czynne. Z liczby uszkodzonych tokarni i machin do heblowania metali, znaczna część przy niewielkiej naprawie, znowu da się uporządzić, ustawić i będzie do użytku zdalna. Ocalone zostały: wielka maszyna parowa, wprawiająca w ruch całą maszynę, kotłownia, młot parowy, jako też warsztaty do reperacji lokomotyw i wagonów; ani żadnej lokomotywy ani żadnego wagonu kolej żelazna nie utraciła. Badawie były ubezpieczone. Bieg zwykły pociągów ani na chwilę nie został przerwany. Stosowne środki, aby drodze żelaznej zapewnić możność dokonywania wszelkich potrzebnych reperacji, są już przedsięwzięte. Rada Zarządzająca spodziewa się, że jeszcze w ciągu roku bieżącego część warsztatów reperacyjnych uszkodzona, znowu będzie doprowadzona do porządku, i sądzi, że straty spowodowane pożarem, chociaż dotkliwe, jednakże bez wpływu istotnego na finansowe rezultaty przedsięwzięcia zostaną.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,

dnia 28 Lutego (12 Marca).

Wbrew doniesieniom telegraficznym z Konstantynopola o przybyciu tam delegatów kandjockich, korespondencje z Kandji wzmiankują o ciągłych potyczkach, i nie pozostawiają najmniejszej wątpliwości o odrzuceniu przez ludność tamtejszą ostatnich propozycji Porty. Zgromadzenie narodowe energicznie zaprotestowało przeciwko wysłaniu delegatów, i zażądało, aby kandjotom, za pomocą głosowania powszechnego, wolno było rozstrzygnąć o swym losie. Jacy zatem delegowani przybyli no Konstantynopola, kto ich wybrał i jaki mają mandat, dopiero później się wyjaśni.

Tymczasem ze wszech stron potwierdza się wiadomość, że mocarstwa opiekuńcze zrobiły

wspólne przedstawienie Portce co do wykonania obietnic zawartych w hati-humayunie. Wszelako, jak się okazuje z interpelacji w izbach angielskich, postawa gabinetu londyńskiego jest nieco odmienna i daleko mniej sprzyjająca kandjotom, niż dwóch innych mocarstw. Lord Derby oświadczył, że zażalenia kandjotów są nieuzasadnione i przesadzone, a powstanie zostało podniecone przez Grecję. Według wiedeńskiej *Die Presse*, Anglja uznała propozycje dwóch innych mocarstw opiekuńczych, aby doradzić Portce ustąpienie Kandji i części Tesalji i Epiru na rzecz Grecji, — za niezgodną z traktatami.

Starozakonni w Serbji przesłali do mocarstw notę, uskarżając się na ucisk i prześladowanie, jakiego tam doznają, wbrew traktatom uznającym równouprawnienie wyznań. Należy przyznać, iż wybrali oni doskonałą chwilę, właśnie kiedy Serbja domaga się dla siebie samej większej autonomji. — Firman co do cofnięcia załogi tureckiej z Belgradu, według dzisiejszego naszego telegramu, był tam spodziewany lada chwila.

Stosunki pomiędzy stolicą apostolską a Włochami polepszają się. Po uwolnieniu podróżnych jadących koleją żelazną przez państwo papieżkie z Włoch północnych do południowych, od obowiązku posiadania paszportów, uwolniono i towary od rewizji i opłaty cła. Papież w ostatniej alocucji, nie nazywał Wiktora Emanuela królem Piemontu i był względem niego daleko umiarkowańszym, a mianując biskupów w Marchjach i Umbrji, nie dołączył zwykłych gorzkich uwag. — Wybory we Włoszech, jak donosi dzisiejszy nasz telegram z Florencji, dotąd wypadły na korzyść gabinetu.

Wydziały francuzkiego ciała prawodawczego udzieliły upoważnienie do wniesienia przez p. Thiersa interpelacji o sprawach zagranicznych, a mianowicie niemieckich i włoskich i wyznaczyły na to dzień czwartkowy.

Wiadomości z Irlandji są ciągle jednakowe; donoszą tylko o małych utarczkach band fenianów z wojskami.

Mémorial diplomatique zaprzecza wiadomości, jakoby p. Dano, poseł francuzki przy cesarzu Maksymiljanie, miał opuścić Meksyk wraz z wojskami francuzkiemi. Przeciwnie, pozostanie on tam, dopóki będzie istniał rząd cesarza Maksymiljana.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczone poniżej korespondencje z Paryża.

TELEGRAMY

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Madryt, 11 marca. Przez dekret królewski, infant Henryk, pozbawiony został wszystkich godności, tytułów i orderów.

Florencja, 11 marca. Dotąd znany jest następujący rezultat wyborów: 88 wyborów ostatecznych, z których 66 na korzyść gabinetu.

Belgrad, 12 marca. Firman Porty co do odwołania z twierdzy Belgradu załogi tureckiej, oczekiwany jest dziś jutro.

Londyn, 12 marca. Małżonka następcy tronu zachorowała niebezpiecznie.

(Correspondenz Bureau.)

* (Sprostowanie). W wczorajszym telegramie z Wiednia, w wierszu 7-ym, gdzie jest mowa o nominacji hr. Taaffe, zaszła pomyłka, gdyż został on mianowany nie ministrem stanu, ale *ministrem spraw wewnętrznych*.

Wiadomości telegraficzne

* **Paryż, 9 marca.** Na dzisiejszem posiedzeniu ciała prawodawczego, interpelacja p. Thiersa wyznaczona została na czwartek. P. Bethmont przypomina o postawionem przez p. Berryer'a żądaniu co do rozmaitych dokumentów, i powiada, że takowe byłyby potrzebne przy rozprawach. P. Rouher odpowiada, że ponieważ interpelacje nie dotyczą Meksyku, przeto nie zachodzi na teraz potrzeba zakomunikowania dokumentów dotyczących kwestji meksykańskiej. Rząd gotów jest do zakomunikowania depeszy włoskiej, otrzymanej 3 go maja. Co się tyczy innych dokumentów, pozostających w styczności z kwestjami niemiecką i włoską, rząd mając dać podczas rozpraw czwartkowych wyjaśnienia, nie uważa za potrzebne zakomunikowanie innych dokumentów oprócz tych, które są objęte w *księdze żółtej*. (Corr. Hav. Bul.)

* **Marsylja, 9 marca.** Telegram z Meteliny, datowany 8-go b. m., donosi, że miało tam miejsce straszne trzęsienie ziemi. Cała wyspa przedstawia kupę gruzów; kilkaset osób zginęło. (Tamże)

* **Wiedeń, 8 marca.** *N. fr. Presse* donosi, że rząd dał już prezesowi ministerstwa węgierskiego wyjaśnienia zadowalniające w przedmiocie rozporządzeń militaryjnych, oświadcza, że rozporządzenia te przechodzą po za zakres rozkazów wydatych przez ministra wojny. (Tamże.)

* **Wiedeń, 9 marca.** Podług *N. fr. Presse*, zawarcie traktatu handlu i żeglugi z Belgją i Holandją, jest zapewnione. — Lord Bloomfield zawiadził konsula jeneralnego angielskiego z Belgradu do Wiednia, dla zasiągnięcia od niego wiadomości co do położenia Serbji. — Telegram z Belgradu, ogłoszony przez *Wanderera*, donosi, że Porta skłonna jest do wycofania swych wojsk z twierdz serbskich, pod warunkami, które mogą być przyjęte. (Tamże.)

* **Zagrzeb, 7 marca.** Hr. Andrassy powołał do Pesztu kilku znakomitszych patriotów, którzy wezmą udział w konferencji. (Tamże.)

* **Londyn, 9 marca.** Na dzisiejszem posiedzeniu izby gmin p. Disraeli oświadczył, że ministerstwo zostało skompletowane w sposób zapowiedziany przez gazety. — W izbie lordów, hr. Derby, odpowiadając na interpelację księcia Argyle, oświadczył, że zażalenia kandjotów nie są zupełnie uzasadnione, że powstanie wzięło początek w Atenach i było podtrzymywane za wiedzą rządu greckiego; lord Derby oddaje pochwały umiarkowaniu Turcji. (Tamże.)

* **Dublin, 9 marca.** Posłano wojska do Tipperary, gdzie spodziewają się starcia. Panuje przekonanie, że fenjoni skoncentrują swe siły. Ruch powstańczy wybuchł w wielu wsiach. (Tamże.)

* **Dublin, 9 marca.** Panuje tu spokojność. Fenjoni z Tallaght udali się do Kildare. Fenjoni gromadzą się w wielkich masach, które są rozpraszane z łatwością przez kolumny ruchome, utworzone dla zniweczenia powstania. (Tamże.)

* **Nowy-Jork, 24 lutego.** Izba reprezentantów pochwaliła postępowanie prezydenta przy uśmierzeniu powstania w Stanach południowych. (Biuro Reut. ra.)

* **Nowy-Jork, 8 marca.** W m. lutym dług publiczny zmniejszony został o 12,500,000 dolarów. Gotówka znajdująca się obecnie w kasach państwa, wynosi 1,750,000 dol. (Cor. H. B.)

* **Marsylja, 8 marca.** Listy z Rzymu z d. 6-go donoszą, że policja za podaną jej wskazówką, aresztowała kilka osób. Zapewniają, że na konsystorzu mającym odbyć się w maju, papież zamianuje czterech nowych kardynałów. Kilku właścicieli ziemskich przestraszonych wzrostem baudytyzmu, schroniło się do Rzymu. Tymczasem niektórzy naczelnicy band zażądali kart bezpieczeństwa dla wyjazdu za granicę; wypuścili oni na wolność jednego właściciela z obowiązkiem zakomunikowania tej propozycji rządowi papieżkiemu. (Cor. H. B.)

* **Peszt, 9 marca.** Na dzisiejszem posiedzeniu izby magnatów przed przejęciem do znajdującej się na porządku dziennym kwestji o poborze do wojska, hr. Józef Palfy zainterpelował ministerstwo co do dekretów wydanych przez jeneralną komendę w Budzie i czy rekruci węgierscy wcieleni zostaną rzeczywiście do pułków węgierskich. Minister Wenckheim oświadczył, iż rząd nic nie wie o istnieniu i wiarygodności dekretów, że nie przypisuje im żadnej wagi, i uważa tylko za prawnie obowiązujące dekreta z d. 18 i 19 lutego. Rekruci wcieleni zostaną do pułków węgierskich. Hr. Palfy oświadczył, iż jest zadowolony tem objaśnieniem. Poczem nastąpiły rozprawy nad rezolucją o poborze do wojska, którą izba przyjęła bez wydelegowania komitetu dla przekonania się o konieczności tego poboru. (Cor. Bür.)

i pomniejszych parostatków, dla wykonywania rozmaitych poruczeń tak licznej eskadry pancernej. Fregata pancerna „Sewastopol” przeznaczoną została, w miejsce okrętu śrubowego o 111 działach „Cesarz Mikołaj I” dla ćwiczeń artylerji.

* (Szpitale petersburskie). *Siew. Poczta*, podając codziennie na swoich szpaltach krótkie wykazy liczby przybywających i ubywających chorych w szpitalach stolicy, zamieszcza teraz następujące ogółowe cyfry ruchu chorych w siedmiu szpitalach petersburskich w ciągu upłynionego 1866 roku:

	mężczyzn	kobiet	razem
Przybyło	32,540	12,487	45,027
Wyzdrowiało	25,808	10,364	36,172
Zmarło	6,091	1,956	8,047

Z tej liczby chorych największa ilość była tyfoidalnych, mianowicie 8,398 osób obojej płci, następnie: chronicznych 7,308; powrotno-gorączkowych 6,823; syfilistycznych 4,370; cholerycznych 4,014; chirurgicznych 3,437; różnych innych chorób ostrych 10,595; pomieszania zmysłów 82.—Cyfry wyzdrowiających nie idą w tym porządku jak cyfry chorych, lubo i tu ilość tyfoidalnych jest największa 6,787; rekurentów 5,934; chronicznych 4,445; syfilistycznych 4,024; chirurgicznych 3,024; cholerycznych 2,368; pomieszanych zmysłów 81, innych 9,504.—Śmiertelność przedstawia znowu inny porządek: tyfoidalni, którzy pod względem liczby chorych i wyzdrowiających zajmowali pierwsze miejsce, stoją na trzecim; a największa śmiertelność wypadła na chronicznych. W ogóle zmarło: chronicznych 2,762; cholerycznych 1,640; tyfoidalnych 1,585; powrotno-gorączkowych 525; chirurgicznych 360; syfilistyków 64; cierpiących pomieszanie zmysłów 3; innych 1,108.—W roku więc zeszłym kontyngens szpitalny najbardziej ucierpiał od cholery i chorób chronicznych. Straszne w pojęciu ludu gorączki zgnile błędnieją i prawie nikną w obec tych dwóch plag, z których nawet cholera, w oczach człowieka badającego smutne wypadki śmierci nie pod wpływem strachu panicznego, jaki zwykle budzi sama myśl o tej epidemji, okazuje się nie tyle straszną, jak słabości chronicznej, o których prawie zaprzestają myśleć. Cholera powstaje i postępuje szybko, ale także szybko ustaje lub wyradza się; a choroby chroniczne, zabijające prawie jednakowo, nie ustają wcale, nie wyradzają się, a ciągle chronicznie porywają liczne ofiary. Powyższe cyfry są tego dowodem; straty ludności od chorób chronicznych nie tylko w roku zeszłym, są przeszło półtora raza większe jak od cholery.

* (Karawany). Z Pekinu drogą prywatną zawiadamiają, że na żądanie kupców kijackich, rząd chiński wydał rozporządzenie, aby ruskie karawany miały chorągwie, dla zabezpieczenia się od przeskód ze strony władz chińskich w podróży po Mongolji; takowe chorągwie już są udzielane ruskim karawanom idącym z herbata z Kałganu. (*Birz. Wied.*)

Odpowiedzi Redakcji.

Panu C. z Białej. Główne wygrane z losowania pożyczki promiowej, zamieszczamy, tabele zaś całkowite wylosowanych numerów, nieomieszkamy dolać do dziennika, jeżeli nam zostaną, zład należy, nadesłane. — *Panu S. S. z Hawru*. Listu pańskiego, jako w przedmiocie zupełnie nam obcym i sprawie czysto osobistej, drukować nie możemy.

Anglia.

* (Powstanie fenjenów). Agencja *Havas Bullier*, podaje następujące szczegóły: *Dublin, 8 marca*. Punkt łączący kolej żelazną Tipperary-Limerick z koleją żelazną Waterford-Drogheda zagrożony był zeszłej nocy przez znaczne oddziały uzbrojone. Nie donoszą jednak o żadnej polityce. Sądzą, że fenjeni przeszli z prowincji Munster do hrabstw Tipperary i Waterford. W Kilterty w hrabstwie Limerick ukazała się znaczna banda. *Cork, 8 marca*. Wojska wysłane dla ścigania powstańców przybyły z powrotem. Powstańcy zagrożający w liczbie 3,000 osób Ballincollig, ratowali się ucieczką. Wojska nie ujęły żadnego powstańca. *Dublin, 8 marca wieczorem*. Fenjeni którzy zbrali się na wzgórzach Devils-Bit o piętnaście mil od Tipperary, zostali przez wojska rozproszeni. *Dublin, 9 marca*. Zeszłej nocy 3,000 powstańców skierowało swój pochód ku prochonom znajdującym się w bliskości Corku; ale za zbliżeniem się wojska cofnęli się. Do Tipperary, gdzie spodziewają się starcia, wysłano posiłki. Fenjeni koncentrują swoje siły pomiędzy Limerick i Corkiem. Dubliński dziennik *Freeman* ogłosił artykuł, w którym powiedziano jest, że fenjenizm nie okazał jeszcze całej swojej straszliwej organizacji.

Austria.

* (Sejm galicyjski). Powołując się na podany przez nas wczoraj z *Wien. Abp.* artykuł o sejmie lwowskim, przytaczamy następujący ustęp ze *Słowa lwowskiego*, dotyczący tegoż przedmiotu: „*Die Presse* żartuje sobie z polaków i pisze z powodu uchwały w przedmiocie bezwarunkowego posłania delegatów do Wiednia: „Nie powątpiewaliśmy ani na chwilę, że polacy pójdą ręką w rękę z niemcami, a nie z Czechami.” Inny dziennik centralistyczny wiedeński, *Neue fr. Presse*, pisze w tymże przedmiocie: „Nastąpiło obecnie pojednanie pomiędzy polakami i niemieckim stronnictwem konstytucyjnym. Stronnictwo to potrafi ocenić takie zachowanie się sejmiku lwowskiego”. Lecz nie dość na tem: sejm lwowski przyczynił się przez swą uchwałę do rozwiązania sejmów morawskiego i krańskiego, tych dwóch niezawodnych sprzymierzeńców Czechów. Wiadomo, że na większość sejmiku lwowskiego oddziaływała wieść, zakomunikowana przez jakąś poważną osobę z tegoż sejmiku, iż sejm krański i morawski zostały rozwiązane z powodu uchwalenia adresów, podobnych w głównych punktach do adresu zaprojektowanego przez komisję adresową sejmiku lwowskiego. Wieść ta nie była, podług słów *Gar. Nar.*, niczem innym, jak tylko *strachy na lachy*, lecz wywarła ona wpływ i większość sejmowa, obawiając się, ażeby w razie rozwiązania sejmiku, Ruś halicka nie wyrwała się jej z rąk, uchwaliła posłać bezwarunkowo reprezentantów do rady państwa. Tymczasem wieść o rozwiązaniu sejmów morawskiego i krańskiego okazała się przedwczesną, i prawdopodobnie dopiero uchwała sejmiku lwowskiego, pomimo zaprzeczeń ze strony dziennika *Wien. Abp.*, wpłynęła na postanowienie gabinetu wiedeńskiego w przedmiocie rozwiązania sejmów w Brnie (Brünn) i Lublani (Laibach). Nastąpiło to we dwa dni po zamknięciu posiedzeń sejmiku lwowskiego, dnia 4 go marca.

* (Polacy i węgry). Z Pesztu piszą do *Tagesbote* co następuje: „Jak wiadomo, zawzięcie należy jedynie wpływowi polaków, że słowian z krajów korony węgierskiej nie dopuszczą do kongresu słowiańskiego, który się odbędzie w Wiedniu. Polacy twierdzą wtedy, że byłoby anomalją upominać się o prawa historyczne, a równocześnie naruszać inne prawa historyczne, i że tego polacy dopuścić się nie mogą. Zaraz po zakończeniu konferencji kongresowych, zawiadomili niektórzy liberalni polacy pewnych znakomitych członków stronnictwa Deakowego, że postanowiono nie stawiać żadnych przeszkód połączeniu Węgier z partes adnexae. Deaciści w sposób najuprzejmniejszy odpowiedzieli na to zawiadomienie, oświadczając dość zrozumiale, że ponieważ polacy cieszą się nie tylko sympatjami kół dworskich, ale i niemieckich, i ponieważ rząd jest zniewolonym zreorganizować Austrię na podstawie liberalnej, nie należy tracić czasu, lecz wyszukując według możności terazniejsze okoliczności, wysłać delegację do rady państwa.”

Francja.

* (Ciało prawodawcze.) Projekt do prawa o reorganizacji armji doznał bardzo chłodnego przyjęcia ze strony ciała prawodawczego, i nie zdaje się, ażeby motywa rozwinięte w sprawozdaniu poprzedzającym ten projekt były dość przekonujące dla znacznego zmniejszenia tego wrażenia. Jest atoli powód do mniemania, że punkta zasadnicze projektu zostaną przyjęte; największą opozycję powinnyby napotkać artykuły, z mocy których przyszła gwardja narodowa ruchoma ma być poddana pod przepisy karności wojskowej przez cały czas trwania jej działalności militarnej. — *Av. nir national* zwraca uwagę na tę okoliczność, że żądanie interpelacji, postawione przez p. Thiersa, popierane jest prawie wyłącznie przez członków byłego stronnictwa pośredniego lub nawet przez członków większości. Podobne powstrzymanie się ze strony opozycji pochodzi bezwątpienia z różnicy przekonań, istniejącej, co do polityki zagranicznej, pomiędzy większą częścią członków lewicy a p. Thiersem, albowiem sympatje austriackie tego ostatniego, oraz jego antypatje włoskie i dążność do utrzymania władzy świeckiej papieża, nie są bynajmniej podzielane przez lewy kraniec. Nie ulega wątpliwości że opozycja, pomimo powstrzymania się od inicjatywy w stawianiu interpelacji, weźmie w rozprawach czynny udział; zapowiadają mianowicie długą mowę p. Garnier-Pagès'a. (*Nord.*)

* (Interpelacja). *Paryż, 9 marca*. Dziś, przed posiedzeniem publicznym ciała prawodawczego, wszystkie jego biura, w liczbie dziewięciu, zgromadziły się dla roztrząśnienia żądania postawionego przez p. Thiersa co do interpelacji (w sprawach zagranicznych, główne zaś w kwestjach niemieckiej i włoskiej) i wynurzyły zdanie, że należy upoważnić do postawienia tej interpelacji. (*La Patr.*)

* (Kwestja meksykańska). *Mém. dipl.* pisze, że *Cou rier des Etats Unis* błędnie donosi, jakoby p. Dano, minister pełnomocny francuzki w Meksyku, miał opuścić Meksyk, wraz z całym składem swego poselstwa, jednocześnie z marszałkiem Bazaine. Powrót wojsk francuzkich, powiada dalej *Mém. dipl.*, nie spowoduje bynajmniej zerwania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Francją i rządem Maksymiljana I, i dopóki ten ostatni będzie reprezentowany urzędownie w Paryżu, poselstwo francuzkie pozostanie w Meksyku.

Niemcy.

* (Parlament północno-niemiecki). *Prov. Corr.* podaje szczegóły o liczebnym stosunku rozmaitych stronnictw, wchodzących do składu związku północno-niemieckiego, i przychodzi do wniosku, że rządy związkowe mogą liczyć „na niezmierną większość” co do celów narodowych, do których one dążą, oraz na większość „poważną i niezawodną”, która poprze podstawy główne projektu ustawy związkowej, ułożonego przez też rządy. Ta ostatnia część wniosku pisma półurzędowego berlińskiego zdaje się zapowiadać, że podstawy projektu ustawy związkowej będą mogły stać się przedmiotem rozpraw i że wolno będzie stawiać do nich poprawki, oraz że rządy nie dopominają się o przyjęcie go *en bloc*, jak dotąd sądzono. (*Nord.*)

Prusy.

* (Sprawdzenie wyboru.) Parlament północno-niemiecki odmówił zatwierdzenia, aż do czasu otrzymania dokładniejszych informacji, wyboru p. Ahlemanna, jednego z deputowanych narodowości duńskiej, wybranych przez ludność Szlezewiku północnego. Decyzja ta spowodowana została wadliwością formy, co do której ma być wyprowadzone śledztwo urzędowe; kwestja ważności wyboru p. Ahlemanna pozostaje przeto w zawieszeniu aż do chwili zakomunikowania rezultatów tego śledztwa. (*Nord.*)

* (Okólnik dyrektora poczt.) Dyrektor poczt prowincji hanowerskiej ogłosił obecnie okólnik, przypominający okólnik p. Vandała, który wywołał kilka tygodni temu tak wiele hałasu. Zalecenia dane urzędnikom poczt hanowerskich mają za przedmiot broszurę wydaną w Brunświku i przeznaczoną do oddziaływania na wybory do parlamentu północno-niemieckiego w duchu nieprzyjaznym dla Prus. Pan Schiffmann, dyrektor o którym mowa, polecił swym podwładnym zatrzymywać wszystkie egzemplarze pomienionej broszury, przesyłane pocztą w opaskach. „Co się zaś tyczy listów i innych korespondencji opieczętowanych”, powiada dalej okólnik, „jak skoro jest powód do podejrzywania, że zawierają one w sobie tę broszurę, należy powoływać do właściwych urzędów pocztowych osoby, do których te korespondencje są adresowane, dla rozpieczętowania w ich przytomności kopert podejrzanych. Wrazie gdyby adresant odmówił stawienia się, list ma być zatrzymany i odesłany do dyrekcji głównej poczt.” Okazuje się ztąd, że jakkolwiek w gruncie przepisy wydane przez urzędnika hanowerskiego zbliżają się bardzo do rozporządzeń wydanych przez p. Vandała, pomimo to zachodzi pomiędzy sposobem postępowania, zalecanem z tej i drugiej strony, dość znaczna różnica pod względem szanowania tajemnicy listów. (*Nord.*)

Turecja.

* (Żydzi serbscy) wystosowali do ministrów spraw zagranicznych Francji, Rosji, Anglii, Austrii, Włoch i Turcji notę, w której uzalają się na wielką nędzę, pochodzącą z pogwałcenia zobowiązań międzynarodowych, które przeznaczone są do opieki nad nimi. Żydzi serbscy dopominają się w tej nocy o równość praw cywilnych i politycznych, która była im przyrzeczoną i której odmawiają im uporczywie; wykazują oni nadużycia i gwałty, na jakie są wiecznie narażeni, i uzalają się na prawdziwy ostracyzm, wymierzony przeciw nim we wszystkich częściach Serbji. (*La Patr.*)

Włochy.

* (Stosunki z Rzymem). Stosunki pomiędzy Włochami i stolicą apostolską polepszają się nieznacznie. Zaraz po zniesieniu paszportów dla podróżnych przejeżdżających drogą żelazną przez państwo kościelne, dwór rzymski wydał upoważnienie do przewożenia towarów włoskich w wagonach oplombowanych, w jednym i drugim kierunku. W ostatniej alokucji mianej na konsystorzu, można było zauważyć umiarkowanie. Król włoski nie był już w niej nazwany królem Piemontu. Przy mianowaniu biskupów na katedry w Marchjach i Umbrji, papież nie wystąpił już z nową protestacją przeciwko wypadkom, które pozbawiły stolicę apostolską tych prowincji. (*La Fr.*)

